

N:o 59.

Af herr **K. H. Bergendahl**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändring af 10 § näringsfrihetsförordningen.*

Uti 10 § i kungl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet, sådan nämnda § lyder genom kungl. förordningen den 30 juni 1893, är stadgadt, att handlande, som vill utom den ort, där han anmält sig till handels idkande, på kortare tid å auktion eller under hand annorledes än å marknad afyttra lager af handelsvaror (s. k. realisation) skall söka tillstånd därtill i Stockholm hos öfverståhållareämbetet och i öfriga orter hos vederbörande Konungens befallningshafvande, och gäller enahanda föreskrift för den, som utom den ort, där han är bosatt, önskar kringföra varor till salu annorledes än å marknad (s. k. gårdfarihandel).

Berörda stadgande, hvilket enligt 11 § i näringsfrihetsförordningen icke är tillämpligt i afseende å försäljning af lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter samt alster af inhemsk husslöjd m. m., har tillkommit i syfte att mot en besvärande samt mer eller mindre illojal konkurrens från främmande näringsidkare skydda dem, hvilka på försäljningsplatsen idka handel eller annan rörelse af stadigvarande art och där erlægga sina af rörelsen föranledda utskylder. Stadgandet torde jämväl vara ägnadt att utgöra ett skydd för allmänheten mot de geschäftsmakare, som, utan att äga en köpmans bättre egenskaper, hafva förmåga att genom braskande reklamer och en talande tunga uppväcka de lättrognas köplystnad och dymedelst vinna afsättning för varor, som icke kunnat afyttras i hemorten. Ty ofta är det öfverblifna, förlegade varor eller varor af underhaltig beskaffenhet, som utbjudas vid en slik, tillfällig försäljning åt kundkretsen på den främmande orten. Ett sådant skydd för platsens egna näringsidkare och för allmänheten, som saknar all

personlig kännedom om den tillfällige varuförsäljaren, synes vara fullt befogadt.

Det är under sådant förhållande högst betänkligt, att berörda stadgande så lätt kan kringgås och att detta i verkligheten så ofta sker. Det tillgår vanligen på det sätt, att handlande, som önskar att tillfälligtvis afyttra lager af handelsvaror på andra platser, än där han idkar handel, anmäler till det handelsregister, hvori hans firma finnes intagen, att han ämnar å vissa uppgifna orter öppna filialer af sin handelsrörelse med förvaltning från hufvudkontoret. Sedan en sådan handelsanmälan skett, hvilken anmälan för enskild handlande icke betingar högre kostnad än tre kronor, har anmälaren ansetts lagligen berättigad att å de uppgifna orterna uti tillfälligt förhyrd lokal eller eljest från bord eller stånd å allmän försäljningsplats idka försäljning af sådana varor, som utgöra föremål för hans handelsrörelse.

Till bestyrkande af att en sådan uppfattning gjort sig gällande kunna åberopas flera af Kungl. Maj:t meddelade utslag.

Uti ett sådant utslag, hvilket gifvits in pleno den 15 mars 1900, heter det, att då N. N. till handelsregistret anmält, att filial af den handelsrörelse, han behörigen utöfvade inom Ytterlännäs socken, komme att öppnas inom, bland andra socknar, Ramsele socken, ansågs af N. N. däreft r vid särskildt tillfälle inom sist sagda socken i tillfälligt förhyrd lokal äfvensom från bord vid landsvägen idkad försäljning af korta varor hänförlig till sådan handel, hvartill N. N. på grund af berörda anmälan vore berättigad; hvadan mot N. N. för sagda försäljning anställdt åtal ogillades.

På enahanda sätt kan den gå till väga, hvilken vill kringföra varor till försäljning annorledes än å marknad; han anmäler nämligen upprättandet af filialer på alla de orter, han ämnar besöka. Understundom plägar handelsanmälan ske till handelsregistren för de särskilda städer och orter på landet, der försäljning är afsedd att äga rum, och leder detta lika säkert till målet, ehuru sådant tillvägagående är något oökvämare och kostsammare.

Det synes således, som om en handlande genom att så förfara, som ofvan sägs, kan undandraga sig icke blott den afgift, som han enligt vederbörande ämbetsmyndighets bestämmande har att erlægga till den kommun, där den tillfälliga försäljningen äger rum, än äfven den pröfning, som han är skyldig underkasta sig och på hvilken ett afslag eller bifall till hans begäran kommer att grundas.

Då det åsyftade stadgandet uti ifrågavarande 10:e § med den lydelse paragrafen nu äger således icke på ett tillfredsställande sätt tillgodoser det intresse, som stadgandet afsett att skydda, torde en ändring af eller ett tillägg till sagda paragraf af omständigheterna påkallas. Skulle ett sådant förtydligande tillägg till paragrafen ifrågakomma, torde åt detsamma kunna gifvas ungefärligen följande lydelse:

Har den, som på grund af skedd anmälan är berättigad att å viss ort idka handel, tillika anmält, att han å en eller flera andra orter ämnar drifva handelsrörelse, men har den handel, han på dessa orter ikdat, endast innefattat sådan försäljning af tillfällig art, hvarom i 1 mom. förmäles, eller varit af beskaffenhet, som i 2 mom. sägs, skall den omständighet, att anmälan skett, utan att tillstånd till sådan försäljning af vederbörande ämbetsmyndighet erhållits, icke medföra befrielse från påföljd för näringsrättighetens öfverskridande, hvarom i 18 § i denna förordning stadgas.

Som jag emellertid förutser, att en bättre formulering af ett stadgande uti nämnda syfte kan gifvas än den, som här ofvan förslagsvis blifvit affattad, får jag, utan att påyrka antagandet af ett tillägg af nämnda lydelse, vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga sådan ändring i ofvannämnda 10 § i förordningen angående utvidgad näringsfrihet, att stadgandet, att näringsidkare icke må utan vederbörligt tillstånd på kortare tid å auktion eller under hand afyttra lager af handelsvaror eller sådana varor genom kringförande försälja utom den ort, där han idkar handelsrörelse eller är boende, varder fullt verksamt.

Stockholm den 25 januari 1904.

K. H. Bergendahl.
